

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นวิธีการพัฒนาคุณภาพของประชากรที่สำคัญยิ่ง ถ้าประชากรในประเทศมีคุณสมบัติและคุณภาพเหมาะสมเพียงพอในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตเท่าใด ย่อมจะเป็นปัจจัยพื้นฐานและเป็นตัวเร่งให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จและประเทศชาติจะมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเท่านั้น จึงถือว่าการศึกษายุทธศาสตร์เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ความปรารถนาอันสูงสุดประการหนึ่งของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานของตนเข้าโรงเรียนก็เพื่อให้เขาได้รับการศึกษาอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ละคนคาดหวังว่าเมื่อบุตรหลานของตนมีการศึกษาที่ขึ้นเพียงใดย่อมจะมีโอกาสก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นเพียงนั้น แต่สภาพปัจจุบันความคาดหวังดังกล่าวค่อย ๆ ลดน้อยลงเป็นลำดับ เนื่องจากเกิดปัญหาทั้งทางตรงและทางอ้อมด้านการศึกษาหลายประการ อาทิ สถานที่เรียนไม่เพียงพอ ประชากรวัยเรียนมีปริมาณมากขึ้นและปริมาณของตำแหน่งงานหรืออาชีพต่าง ๆ มีไม่เพียงพอที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับทุกปีได้ นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางงาน วิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลต่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การทหาร และการเมือง การพัฒนาเหล่านี้มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถปรับคนให้เข้ากับตำแหน่งงานอาชีพต่าง ๆ ได้ ภัยเหล่านี้จึงเกิดปัญหาการว่างงาน การมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมกับงาน การคืนรณรงานทำและปัญหาสืบเนื่องอื่น ๆ ตามมา ในการป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว จำเป็นจะต้องปรับปรุงระบบการศึกษาใหม่เพื่อให้เด็กและเยาวชนของเรา มีโอกาสศึกษาหาความรู้ทั้งในด้านวิชาการและอาชีพหรือวิชาชีพอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพสุจริตทุกชนิด การปลูกฝังกิจ

นิสัยในการทำงาน ความรักงาน ฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงาน และจรรยาบรรณต่าง ๆ ในการทำงานด้วย นอกจากนั้นจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในชุมชนหรือท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจพร้อม ๆ กันไปด้วย นโยบายหลักของประเทศในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแก้ปัญหาการว่างงานและปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานั้น ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 เช่น ในหมวดว่าด้วยระบบการศึกษา ระเบียบประถมศึกษาข้อ 31 ระบุว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 289-291)

อุทัย บุญประเสริฐ (2531 : 9) กล่าวว่า ประชากรของประเทศแต่ละคนจะมีสิทธิที่จะได้รับบริการการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ไว้รองรับตั้งแต่ต้นจนตลอดชีวิต ในขณะที่คนกำลังเติบโตและยังไม่มียานทำถ้าหากการศึกษาและวิชาการพัฒนาสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันด้วยแล้ว ยิ่งแถมไม่มียานทำสภาพสังคมในอนาคตคงจะน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง สมชัย วุฒิปรีชา (2526 : 13-18) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ว่า จุดเน้นของการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทจะแตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น ในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ จุดเน้นอยู่ที่การจัดสถานศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการ และจะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นด้วย

จากรายงานสรุปผลการพัฒนาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 4 จะพบว่า แนวทางในการพัฒนาการศึกษาคือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละระดับการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศด้วยการจัดหลักสูตรและเนื้อหาสาระแต่ละระดับการศึกษาให้มีประโยชน์สมบูรณ์อยู่ในตัว มีวิชาชีพผสมผสานเข้าไปในทุกๆ ระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความมั่นใจในความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับวัยของตน (สวัสดิ์ จงกล 2529 : 9)

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาผู้สำเร็จการศึกษาแล้วว่างงานที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อภาวะทางเศรษฐกิจในครอบครัวและประเทศชาติโดยส่วนรวม กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กับการงานและพื้นฐานวิชาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2524 การจัดดังกล่าวเพราะรัฐมุ่งหวังให้เป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทุก ๆ คนทำงานเป็น ประกอบอาชีพได้ตามสมควรแก่วัยและระดับความรู้ เป็นการแก้ปัญหาการจบการศึกษาแล้วว่างงาน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานด้านอาชีพด้วย

สำหรับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนทำงานเป็น รักและเห็นคุณค่าของการทำงาน มีนิสัยรักงาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่จะประกอบอาชีพต่อไปข้างหน้าและให้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 297) จากจุดประสงค์ดังกล่าวนี้การศึกษาทางด้านการงานและพื้นฐานอาชีพ ในระดับประถมศึกษาจึงเป็นการให้การศึกษาทั่วไปที่มุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานเบื้องต้น เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ตลอดจนสร้างเสริมปลูกฝังนิสัยและค่านิยมในการทำงานมากกว่าที่จะเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งพัฒนาทักษะและความชำนาญเฉพาะอย่าง กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้แบ่งหลักสูตรออกเป็นงานพื้นฐาน และงานเลือก ในส่วนของงานเลือกเป็นส่วนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคนซึ่งกรมวิชาการได้เขียนแผนการสอนแขนงต่าง ๆ ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางตัวอย่างสำหรับครูผู้สอนพิจารณาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานเลือกให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ไม่ได้มุ่งหวังให้ผู้สอนยึดแผนการสอนเป็นหลักตายตัวที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้แต่อย่างใด

วิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา เป็นงานย่อยหนึ่งในแขนงงานช่าง ใช้เวลาเรียนประมาณ 50 คาบ (คาบละ 20 นาที) กรมวิชาการได้จัดทำแผนการสอนให้ในลักษณะเป็นแผนการสอนรวมเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนการสอนระดับท้องถิ่นให้

เหมาะสมกับสภาพของแต่ละจังหวัด แต่ละเขตการศึกษา ซึ่งเป็นแผนการสอนที่มีจุดประสงค์ เนื้อหา รวมเป็นเรื่องใหญ่ มีเวลาสอนหลายคาบและสอนตามตารางสอนที่โรงเรียนจัดไว้ยังไม่ได้ จำเป็นจะต้องจัดทำเป็นแผนการสอนย่อยเสียก่อนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตารางสอนของโรงเรียน จากการศึกษาการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นทั้งกล่าวจึงพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เปิดสอนวิชานี้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูหรือโรงเรียนไม่มีอุปกรณ์การสอน หรือไม่มีครูผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านนี้ จึงทำให้โรงเรียนเลือกเปิดสอนวิชาเลือกอื่นที่มีความพร้อมและเปิดสอนมานานจนแทบจะกลายเป็นวิชาพื้นฐานที่คงบังคับให้นักเรียนได้เรียนอย่างจำเจ

เพื่อสนองนโยบายการมีงานทำและแก้ปัญหาการว่างงาน คณะรัฐมนตรีได้มอบให้หน่วยงานทางการศึกษาคือ กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ปรับแผนพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 โดยให้พิจารณาโครงการต่าง ๆ ในทุกระดับการศึกษาให้ภาครัฐบาลและเอกชนเกิดการประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้ประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม หน่วยงานต่าง ๆ ก็ได้ดำเนินการตาม เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาเริ่มให้มีการเปิดสอนวิชาอาชีพให้นักเรียนมากขึ้น การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นในรูปของการแสวงหาข้อมูลที่จะปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อาชีพอิสระได้ เสริมสร้างทัศนคติให้ผู้จบการศึกษาสามารถเข้าสู่งานอิสระมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2530 : 2)

โรงเรียนวัดน้อยใน สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ตั้งอยู่ในเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ได้เปิดสอนวิชาอาชีพสาขาศิลปหัตถกรรม (เครื่องปั้นดินเผา) วิชา 2 (วช.2) โดยดำเนินการร่วมกันกับวัดทองนพรัตน์ ซึ่งเป็นแหล่งวิทยากร มาเป็นเวลา 2 ปี ผลการดำเนินการประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

นักเรียนได้ผลิตผลงานอันเป็นศิลปประจำชาติไปเผยแพร่เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป
 ความลำบาก ซึ่งปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผากำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก นับเป็น
 แหล่งสร้างรายได้ทางหนึ่งไม่ว่าจะโดยการเป็นลูกจ้างโรงงานผลิตหรือเป็นเจ้าของ
 กิจการผลิตและจำหน่ายด้วยตนเอง จึงปรากฏว่านักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วจะมี
 งานทำทุกคน สำหรับนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ก็สามารถขายผลผลิตที่ตนเองทำขึ้นแก่
 ผู้สนใจทั่วไปหรือความที่มีผู้สั่งจองในราคาตั้งแต่ 600-4,000 บาท สำหรับเงินที่ได้
 จากการขายนำมารวมกันเป็นกองทุนเพื่อใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาของนักเรียนทุกคน
 และในขณะนี้โรงเรียนเตรียมที่จะเปิดสอนโปรแกรมศิลปหัตถกรรม (เครื่องปั้นดินเผา)
 เป็นวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เพื่อให้เด็กนักเรียนที่สนใจงานด้านนี้จะได้เรียนรู้
 อย่างเต็มที่ตลอด 6 ปี สำหรับนักเรียนรุ่นแรกที่จะเปิดรับจำนวน 45 คน จากโรงเรียน
 วัดรวกและโรงเรียนวัดโสมนัสวิหาร ซึ่งเด็ก ๆ เหล่านี้จะเริ่มเรียนวิชาเครื่องปั้นดินเผา
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แล้ว จึงมาต่อที่โรงเรียนวัดกันยอในซึ่งเป็นแห่งแรกในสังกัดกรม
 สำนัศึกษาที่เปิดสอนวิชาเครื่องปั้นดินเผาคั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และคาดว่ารุ่นแรก
 จะเปิดรับได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป (ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 23 สิงหาคม 2531)
 แต่จากสภาพปัจจุบันปรากฏว่านักเรียนที่เลือกเรียนวิชานี้มีประมาณ 20-25 คน เท่านั้น
 ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนต้องการรับปีละประมาณ 40-45 คน จึงจะเพียงพอ
 กับการป้อนความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละปีที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ปัญหาอาจมา
 จากสาเหตุที่เด็กมาเข้าเรียนไม่มีความรู้พื้นฐานวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผามาก่อน เนื่อง
 จากโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปไม่ได้เปิดสอนวิชาซึ่งเป็นวิชาเลือกในระดับชั้น
 ประถมปีที่ 5-6 ซึ่งโรงเรียนอาจไม่พร้อมในด้านการสอน ช่างเอกสารประกอบหลักสูตร
 อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน อาคาร สถานที่ และแหล่งวิทยากร หากได้รับการ
 สนับสนุนและส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว เชื่อว่าโรงเรียนประถมศึกษาเหล่านั้นคง
 จะพร้อมและสามารถที่จะเปิดสอนได้

สภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
 ประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร อยู่ในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามสภาพและความพร้อม
 ของโรงเรียน โดยเฉพาะงานเลือกยังไม่ได้อนองคอบคอบหลักการของหลักสูตรที่มุ่งให้

ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต เหตุนี้เอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดเป็นนโยบายริบกววนในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยเห็นว่าสมควรที่จะได้พิจารณาปรับปรุงสภาพการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจเลือกสอนเฉพาะวิชาหรืองานที่นักเรียนจะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้จริง ๆ (มติส. รัตนกลล 2529 : 1) กวยเหตุที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายที่จะให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จัดสอนวิชางานเลือก ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ประกอบกับโรงเรียนวัดน้อยในมีนโยบายที่จะขยายการจัดการเรียนการสอนวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โรงเรียนจึงมีแผนการรับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีความรู้พื้นฐานช่างเครื่องปั้นดินเผามาก่อน เข้าเรียนในรายวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นรายวิชาอาชีพท้องถิ่นที่เปิดสอนตามความต้องการของชุมชนอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนในก้านทักษะ อันจะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป เนื่องจากงานนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจและยังไม่มีผู้ใดศึกษาอย่างเป็นระบบมาก่อนจึงควรที่จะศึกษาวิจัยว่าหลักสูตรวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา ระดับประถมศึกษา ควรเรียนอะไร มากน้อยเพียงใด อย่างไร ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือก วิชาช่างเครื่องปั้นดินเผาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือก วิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนให้แก่แผนการสอน ใบงาน ใบความรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร

2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการปรับหลักสูตรและสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรครั้งนี้จะดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานใน 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความพร้อมของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 1.1 ด้านหลักสูตร แนวปฏิบัติ แผนงานและโครงการดำเนินงาน
 - 1.2 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 1.3 ด้านบุคลากร
 - 1.4 ด้านแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.5 ด้านการแนะแนว
 - 1.6 อุปกรณ์และวัสดุปฏิบัติงาน
 - 1.7 สภาพการจัดการเรียนการสอน
2. ความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง
3. สภาพของชุมชน
4. ศักยภาพของการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการยกร่างหลักสูตรและแผนการสอนจากเอกสาร หลักสูตรแบบท ตำราต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญและครู

ผู้สอนในท่านส่วนประกอบของหลักสูตรและแผนการสอน ดังนี้

1. ตัวหลักสูตร ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 จุดประสงค์ทั่วไป
 - 1.2 หลักสูตร
 - 1.3 โครงสร้าง
 - 1.4 เนื้อหาสาระ
 - 1.5 อัตรากำลังเรียน
 - 1.6 เกณฑ์การให้หลักสูตร
 - 1.7 การประเมินผลและเกณฑ์การประเมินผล
2. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่
 - 2.1 แผนการสอน ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1.1 ชื่อเรื่อง
 - 2.1.2 คาบเวลา
 - 2.1.3 ความคิดรวบยอด
 - 2.1.4 จุดประสงค์
 - 2.1.5 คุณสมบัติและคุณธรรมที่ต้องการเน้น
 - 2.1.6 เนื้อหาสาระ
 - 2.1.7 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.1.8 สื่อการเรียนการสอน
 - 2.1.9 การวัดผล
3. จัดทำใบงานและใบความรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้โรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยในและโรงเรียนประถมศึกษาอื่นที่สนใจอาชีพนี้ นำผลการวิจัยไปพัฒนาหรือเปิดสอนวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผาได้

2. เป็นแนวทางในหน่วยงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ และโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ นำไปพัฒนาหลักสูตรงานเลือกวิชาอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของคนได้ต่อไป

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การสร้างเอกสาร ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน ใ้แก่ ตัวหลักสูตร แผนการสอน ใบงาน ใบความรู้ แขนงงานเลือกวิชาข้างเครื่องปั้นดินเผา ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน

กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ตามโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ คำนึง และนิสัยรักการทำงาน เพื่อเป็นพื้นฐานในงานอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ตามควรแก่วัย และความสามารถ

งานเลือก หมายถึง งานที่ให้ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เลือกเรียน ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตน เพื่อให้เป็นพื้นฐานที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพต่อไป

เขตบริการ หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียนวัดน้อยใน เพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนให้บริการด้านการศึกษาแก่บุตรกุลธิดาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดคันน้อยใน

ศักยภาพในการประกอบอาชีพช่างเครื่องปั้นดินเผา หมายถึง ความเป็นไปได้สำหรับผู้เรียนหลักสูตรช่างเครื่องปั้นดินเผา จะประกอบอาชีพช่างเครื่องปั้นดินเผา ทั้งในด้านการประกอบอาชีพอิสระหรือรับจ้างหรือรับราชการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการปรับหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือก วิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน ได้แก่ แผนการสอน ใบงาน ใบความรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดคันน้อยใน กรุงเทพมหานคร โดยมีลำดับการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรที่ศึกษาได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนวัดคันน้อยใน ตามประกาศการแบ่งเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ได้แก่

1.1.1 เขตคลังชั้น ประกอบด้วย แขวงคลองจั่นพระ แขวง คลังชั้น แขวงนิมพิดี แขวงบางพรหม แขวงบาง ระมุก และแขวงศาลาธรรมสพน์

1.1.2 เขตบางกอกน้อย ประกอบด้วย แขวงศิริราช แขวง บ้านช่างหล่อ แขวงบางขุนนนท์ แขวงบางขุนศรี แขวงบางยี่ขัน แขวงบางพลัด และแขวงบางบำหรุ

1.1.3 อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทุกตำบล

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนที่มีนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนวัดน้อยใน ที่มีสถิติเข้าเรียนติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปีการศึกษา (2527-2531) ดังนี้

เขตคลังชั้น จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา โรงเรียนวัดไก่อี๋ยง โรงเรียนชุมทางคลังชั้น โรงเรียนฉิมพลี โรงเรียนวัดมะกอก โรงเรียนวัดช่างเหล็ก และโรงเรียนวัดคลังชั้น

เขตบางกอกน้อย จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโสมมิตรโมสร โรงเรียนวัดบางขุนนนท์ โรงเรียนวัดเจ้าอาวม โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนวัดอมรินทราราม โรงเรียนวัดศรีสุการาม โรงเรียนวัดมะลิ และโรงเรียนวัดวิเศษการ

อำเภอบางกรวย จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดทองพดู โรงเรียนวัดอุบลวนาราม โรงเรียนวัดชตอ โรงเรียนวัดโบสถ์ โรงเรียนมหาสวัสดิ์ โรงเรียนวัดล็ก โรงเรียนวัดศรีประวัติ โรงเรียนวัดโคกอน โรงเรียนวัดบางไทรใน โรงเรียนวัดบางอ้อยช้าง และ โรงเรียนวัดใหม่ดงเขตก

รวมทั้งสิ้น 26 โรงเรียน

1.3 กลุ่มตัวอย่างประชากร มีดังนี้

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างประชากรของแต่ละโรงเรียนที่สุ่มมาได้ ประกอบด้วย

1.3.1.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

จำนวน 52 คน

1.3.1.2 กลุ่มครูผู้สอน ใต้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มการเรียนและ
พื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนละ
3 คน รวม 78 คน

1.3.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยตรวจสอบหลักสูตร เอกสาร
ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน ซึ่งประกอบด้วย

1.3.2.1 ศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประณ
ศึกษาแห่งชาติ รับผิดชอบกลุ่มการเรียนและพื้นฐาน
อาชีพ จำนวน 3 คน

1.3.2.2 ศึกษาพิเศษ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
รับผิดชอบกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ
จำนวน 1 คน

1.3.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประณศึกษา
กรุงเทพมหานคร ที่เคยเป็นกรรมการจัดทำแผน
การสอนของกรมวิชาการ 2 คน

1.3.2.4 ครูผู้สอนวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผาโรงเรียนวัด
น้อยใน 1 คน

1.3.2.5 อาจารย์ภาควิชาเครื่องปั้นดินเผา วิทยาลัยครู
พระนคร 1 คน

1.3.2.6 ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประณศึกษาจังหวัด
นนทบุรีที่รับผิดชอบกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ
1 คน

1.3.2.7 นักวิชาการประจำกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ 1 คน
รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่าย

วิชาการ มี 3 คนคือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 คำถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในชั้นหลักการ แนวปฏิบัติด้านอาคารสถานที่และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร แหล่งวิทยาการ การแนะแนวนักเรียน ด้านอุปกรณ์และวัสดุปฏิบัติงาน สภาพการจัดการเรียนการสอน ความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง สภาพของชุมชน และศักยภาพของการประกอบอาชีพช่างเครื่องปั้นดินเผาเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-6 มี 3 คนคือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 คำถามความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรและแผนการสอน แนวปฏิบัติในการสอนของครูและความเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอนวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง สัมภาษณ์ ในรายละเอียดที่ ต้องการเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม ชุดที่ 1

ชุดที่ 4 แบบสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนในค่านการใช้อาคารสถานที่ วัสดุฝึก สื่อและอุปกรณ์การสอน บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมของนักเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ส่งแบบสอบถามและดำเนินการสัมภาษณ์ สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ชุดที่ 1 ตอนที่ 1 : วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละแล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 : วิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียน โดยการหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 : วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยการหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ชุดที่ 2 ตอนที่ 1 : วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม โดยการหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 : วิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม
ของหลักสูตร และแผนการสอน แนวปฏิบัติในการสอนของครูและความเห็นเกี่ยวกับการ
เปิดสอนวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา โดยการหาคำร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบ
คำบรรยาย

ตอนที่ 3 : วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ
โดยการหาคำร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

รูปที่ 3 วิเคราะห์โดยการหาคำร้อยละ แล้วเสนอเป็นตาราง
ประกอบคำบรรยาย

รูปที่ 4 วิเคราะห์โดยการหาคำร้อยละ แล้วเสนอเป็นตาราง
ประกอบคำบรรยาย

5. ขั้นตอนการวิจัย

5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร
แม่บท แผนการสอน หนังสือ รายงานการวิจัย

5.2 ศึกษาความเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ

5.3 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตรจากสภาพ ปัญหาและ
ความต้องการของโรงเรียน

5.4 นำข้อมูลจาก 5.1 ถึง 5.3 มาร่างหลักสูตร และจัดทำเอกสาร
ประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน ใบงาน ใบความรู้

5.5 เสนอร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ให้ผู้เชี่ยวชาญ และ
ครูผู้สอนพิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

5.6 เสนอร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรจาก 5.4 ให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง

5.7 นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ และแก้ไขให้หลักสูตร
และเอกสารประกอบหลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การดำเนินงานทุกขั้นตอนผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

015353

การเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คำนิยามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการวิจัย และขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

ในส่วนสุดท้ายจะเป็นบรรณานุกรมและภาคผนวก